

N:o 108.

Af herr **E. Hammarlund**, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utfärdande af föreskrifter rörande tiden för löners och arvodens utbetalande till lärarepersonalen vid rikets folkskolor, mindre folkskolor och småskolor.*

Bestämmelserna angående folkskolelärares löneförmåner kunna — såsom jag i en motion vid 1885 års riksdag tillät mig påpeka — i ett och annat tarfva ett förtydligande och närmare preciserande. I ett fall saknas till och med alla slags bestämmelser, nemligen i fråga om tiden för lönernas utbetalande.

I en bilaga till kongl. kungörelsen den 13 mars 1846 finnes under litt. C upptaget ett formulär till »Redogörelse öfver inkomster och utgifter vid N. N. folkskola för år 18...» I detta formulär är lärarens aflöning antecknad såsom utbetald den 6 mars, 3 juni, 4 september och 2 december. I enlighet med denna anvisning har ock på en mängd ställen — ehuru långt ifrån på alla ställen — den praxis gjort sig gällande, att lönen utbetalas kvartalsvis i början af hvarje kvartals sista månad. Det är emellertid att märka, *dels* att nyssnämnda anvisning aldrig varit upphöjd till en bestämd föreskrift, efter hvilken vederbörande hade att rätta sig; *dels* att någon anvisning om, när naturaprestationerna eller ersättningen för dessa skolat erläggas, äfvensom när lärare egde att uppbära arvodet för fortsättningsskola, slöjdundervisning m. m., aldrig gifvits; *dels* slutligen och framför allt, att kongl. kungörelsen af den 13 mars 1846 för mera än 15 år sedan upphört att vara gällande, hvadan alltså äfven det omnämnda formuläret annullerats, utan att något annat liknande sats i stället.

Sedan nu folkskoleväsendet nått den utveckling, att vid rikets folkskolor, mindre folkskolor och småskolor vid 1885 års slut voro

anställda ej mindre än 4,909 lärare och 6,748 lärarinnor, för hvilkas aflöning utbetalades 7,835,411 kronor 84 öre, synes tidpunkten vara inne för utfärdande af bestämda föreskrifter angående den tid, då lärarepersonalen är berättigad att uppbära sina löneförmåner.

Dylika föreskrifter torde så mycket mera vara af nöden, som, enligt hvad ingångna underrättelser från skilda delar af riket gifvit vid handen, många oregelbundenheter och oegentligheter på ett flertal ställen gjort och fortfarande göra sig gällande i afseende på utbetalandet af lärarelönerna.

Under det flere lärare och lärarinnor vitsorda, att de regelbundet erhålla sin aflöning i början af mars, juni, september och december, ja, på några enstaka ställen till och med månadsvis, framhålla andra lärare och lärarinnor med bekymmer, att de högst oregelbundet få uppbära sina löneförmåner. Ganska ofta dröjer det ett godt stycke in på nya året, innan slutliqvid lemnas för det gångna årets arbete. På enstaka ställen har det händt, att lärarne regelbundet först i slutet af mars kunnat få ut lönen för det förflutna året. På andra ställen erhåller lärarepersonalen ej någon del af lönen för det pågående året förr än in i juni månad. Ej sällan få lärarne försumma rätt mycken tid genom att förgäfvades gång efter annan uppvakta skolkassören.

Dessa oegentligheter torde få anses vara af den beskaffenhet, att man lifligt måste önska, att tydliga bestämmelser blefve utfärdade rörande tiden för lärarelönernas utbetalande. Att reda härutinnan åstadkommes är af vigt ej blott för lärarepersonalen, utan ock för skoldistriktet och särskildt skolkassörerna.

Enär staten numera intill ett visst maximum bidrager med icke mindre än två tredjedelar af den kontanta lönen till lärarepersonalen vid rikets folk- och småskolor, torde det äfven af denna anledning vara rättvist och billigt, att nämnda lärarepersonal får blifva delaktig af samma förmån, som redan är beredd de tjenstemän, hvilkas aflöning helt och hållet utgår af statsmedel, det vill säga att på bestämda tider få uppbära sina löneförmåner. Som bekant eger ett stort antal af statens embets- och tjenstemän till och med den fördelen att månadsvis få uppbära sin aflöning. Nu senast har en mängd skrivelser vexlats i syfte att bereda lärarne vid de allmänna läroverken denna förmån. Under sådana omständigheter torde det icke få anses vara en orimlig begäran, då man önskar, att för en tjenstemannacorps, som räknar bortåt 12,000 medlemmar, måtte utfärdas något slags föreskrift i afseende på tiden för utbetalandet af deras löner.

Då det icke kan anses behöfligt, att Riksdagen tager i närmare

ompröfning hvilka tider, som böra fastställas för lönernas utbetalande, skall jag hvarken i afseende på utbetalandet af den egentliga lönen eller erläggandet af naturaprestationerna eller ersättningen för dessa, ej heller hvad angår de särskilda arfvoden, som skola erläggas för öfverläsning, fortsättningsskola o. s. v., framställa något särskildt förslag. Då derjemte detta ärende är af den natur, att det utan vidare kan af Kongl. Maj:t i administrativ väg afgöras, tillåter jag mig, på grund af hvad nu i korthet blifvit anfördt, helt enkelt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om utfärdande af föreskrifter rörande tiden för utbetalandet af löneförmånerna och arfvodena åt den vid rikets folkskolor, mindre folkskolor och småskolor tjenstgörande lärarepersonalen.

Stockholm den 28 januari 1887.

Emil Hammarlund.

N:o 109.

Af herr **S. M. Olsson**, om ändrad lydelse af § 57 i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

I kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet af den 21 mars 1862 § 57 heter det:

Skyldig att till kommunens i § 5 omförmälda gemensamma utgifter lemna bidrag är en hvar, som inom kommun, ehvad han derstädes bostatt är eller ej, eger eller brukar hemman, hemmans del eller annan i mantal satt jord eller från hemman under full eganderätt afsöndrad